

Dosarul nr. 3ra-197/2023
2-21109919-01-3ra-17022023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

31 mai 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Malentiev împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2023 și a deciziei suplimentare din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 22 iulie 2021, Elena Melentiev a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, concretizată pe parcursul examinării cauzei (f.d.24-29), prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr. 94/2021/46907 din 16 iunie 2021, anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-1212/21 din 02 iulie 2021, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ favorabil privind stabilirea, calcularea și achitarea pensiei viagere pentru vechime în muncă reclamantei, reieșind din vechimea din muncă de 26 ani 01 luni 21 zile, conform art. 13 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii Elena Melentiev a indicat că prin ordinul nr. 252ef. din 15 martie 2021 emis de Penitenciarul nr. 16, în temeiul art. 82 alin. (2) din Legea cu privire la sistemul administrației penitenciare nr. 300 din 21 decembrie 2017 (în cazul împlinirii vechimii în serviciu ce acordă funcționarilor publici cu statut special dreptul la pensie), a fost încetat raportul de serviciu începând cu data de 15 martie 2021, iar în

legătură cu acest fapt, a fost emis la 18 martie 2021 de către Penitenciarul nr. 16 calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei nr. 3/609, potrivit căruia la 15 martie 2021 s-a stabilit vechimea în muncă a Elenei Melentiev pentru stabilirea pensiei, conform art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 24 iunie 1993, vechime în muncă în sistemul administrației penitenciare – 26 ani 01 luni 21 zile.

La 22 martie 2021, reclamanta a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica cerere de stabilire a pensiei, conform art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, care prin decizia nr. 94/2021/46907 din 16 iunie 2021, i s-a refuzat în stabilirea pensiei.

Ulterior, la 18 iunie 2021 a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă prin care a solicitat anularea deciziei nr. 94/2021/46907 din 16 iunie 2021, reexaminarea cererii de stabilire a pensiei pentru vechimea în muncă și emiterea deciziei prin care să fie stabilită pensia pentru vechimea în muncă, reieșind din vechimea în muncă de 26 ani 01 luni 21 zile.

Prin răspunsul nr. M-1212/21 din 02 iulie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat reclamantei că nu întrunește vechimea în muncă de 25 ani, precum că a fost confirmat un stagiu de doar 22 ani, 07 luni și 16 zile, astfel temei pentru anularea deciziilor contestate nu s-a depistat. Mai mult, perioada 01 decembrie 2002 – 28 august 2009, deși potrivit calculului prezentat s-a calculat conform coeficientului 1:1, totuși, în temeiul art. 18 lit. e) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, și pct. 8 lit. j), k) din Hotărârea de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, urma a fi calculată conform coeficientului 1:0,5, ca fiind perioadă de activitate în ramurile civile înrudite cu specialitatea lor militară sau perioada de activitate civilă în autorități publice.

Reclamanta susține că, atât Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Botanica cât și Casa Națională de Asigurări Sociale în mod eronat au indicat că în temeiul art. 18 lit. e) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, și pct. 8 lit. j), k) din Hotărârea de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, deoarece, urmau a fi aplicate prevederile art. 18 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 și pct. 7 lit. f) din Hotărârea de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994.

Totodată, reclamanta a invocat că prevederile la care a făcut trimitere Casa Națională de Asigurări Sociale nu sunt aplicabile prezentului caz, deoarece pct. 8 lit. j) din Hotărârea de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994, se referă la militarii înrolați benevol în serviciu în organele securității statului, iar pct. 8 lit. k) din aceeași Hotărâre se referă la colaboratorii Centrului Național Anticorupție.

Reclamanta susține că spre deosebire de alte structuri de forță unde vechimea în muncă în ramurile civile poate fi inclusă în vechimea specială fie ca activitate înrudită, fie ca perioadă de activitate civilă în autorități publice, vechimea în muncă în ramurile

civile în instituțiile penitenciare este reglementată separat în pct. 7 lit. h) din Hotărârea de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994, care se referă la perioada de activitate în instituțiile penitenciare în calitate de personal contractual.

În această ordine de idei, a relatat că în perioada 01 decembrie 2002 – 18 mai 2004, dânsa a deținut funcția de asistent medical de operații a secției chirurgie a Spitalului Republican de Profil Larg al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, care în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 826 din 4 august 2005 și a ordinului Ministrului Justiției nr. 327 din 18 august 2005, se confirmă Penitenciarul nr. 16 – Pruncul.

Totodată, în perioada 18 mai 2004 – 09 ianuarie 2007, reclamanta s-a aflat în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului, perioadă care, potrivit art. 124 alin. (3) din Codul muncii, se include în vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei.

Prin hotărârea din 18 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul teritorial Chișinău, sectorul Botanica nr. 94/2021/46907 din 16 iunie 2021 privind refuzul stabilirii pensiei reclamantei Elena Melentiev și actul administrativ adoptat în procedura prealabilă nr. M-1212/21 din 02 iulie 2021.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească reclamantei pensie pentru vechime în muncă, care constituie 26 ani 01 luni și 21 zile începând cu data de 15 martie 2021, conform calculului vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei nr. 3/609 din 18 martie 2021 eliberat de Penitenciarul nr. 16-Pruncul.

S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Elenei Melentiev cheltuielile de judecată în sumă de 5000 lei.

La 26 mai 2022, în interiorul termenului prevăzut de art. 232 din Codul administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel, iar la 08 septembrie 2022, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 18 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii depuse de Elena Malentiev.

Prin decizia din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 18 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că Elena Melentiev în baza ordinului nr. 77 emis de Penitenciarul nr. 16-Pruncul pe efectiv din 15 decembrie 2002 „Cu privire la angajarea la serviciu”, a fost angajată în funcția de asistentă medicală de operații în secția chirurgie cu un salariu tarifar de 228,72 lei, categoria de salarizare 8, coeficientul tarifar 3,07, având vechimea în specialitate 03 ani 03 luni 16 zile, cu începere de la 01 decembrie 2002.

În baza ordinului nr. 16-Pruncul nr. 6ef. din 11 ianuarie 2007 emis de Penitenciarul „Cu privire la cadre Melentiev Elena”, asistentă medicală de operații secția chirurgie, se consideră intrată în exercițiul obligațiilor sale după concediul de îngrijire a copilului, folosit parțial, începând cu data de 09 ianuarie 2007.

Începând cu data de 28 august 2009, în baza ordinului P-16 nr. 107ef. din 01 septembrie 2009, a fost desfăcut contractul individual de muncă conform art. 85 alin.(1) din Codul muncii și în baza ordinului nr. 59ef. din 1 septembrie 2009 a fost angajată în calitate de felcer al Serviciului pază, supraveghere și escortare al Direcției trupelor de

pază, supraveghere și escortare a Departamentului Instituțiilor Penitenciare.

Astfel, instanța de apel a conchis că Penitenciarul nr. 16-Pruncul, în baza calculului vechimii în muncă, întemeiat a calculat o lună veche în muncă pentru o lună de serviciu perioadele de la 01 decembrie 2002 până la 09 ianuarie 2007 și de la 09 ianuarie 2007 până la 28 august 2009, pentru desfășurarea activității civile în bază de contract.

Or, conform dispozițiilor pct. 7 lit. h) din Hotărârea de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemul penitenciar, la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru veche în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se ia în considerare: [...] perioada de activitate în instituțiile penitenciare în calitate de personal contractual.

Astfel, instanța de apel a respins criticile Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la incidența și aplicabilitatea dispozițiilor art. 18 lit. e) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 și pct. 8 lit. j), k) din Hotărârea de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994, așa cum, la caz, urmau a fi aplicate prevederile art. 18 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 și pct. 7 lit. f) din Hotărârea de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994.

Mai mult, la întocmirea calculului vechimii în muncă în privința Elenei Melentiev, Penitenciarul nr. 16-Pruncul nu a admis derogări de la cadrul legal în vigoare, corect aplicând pct. 7 lit. h) din Hotărârea de Guvern nr. 78 din 21 februarie 1994.

Instanța de apel a respins și argumentele Casei Naționale de Asigurări Sociale care a susținut, că perioada de activitate a intimetei 18 mai 2004 – 09 ianuarie 2007, în care aceasta s-a aflat în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului, nu se include în vechimea în muncă, or, potrivit art. 124 alin. (3) din Codul muncii, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit integral sau pe părți în orice timp, pînă cînd copilul va împlini vîrsta de 3 ani. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.

Prin urmare, a concluzionat că la examinarea cererii Elenei Melentiev de stabilire a pensiei în condițiile art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica a aplicat eronat prevederile legale.

De asemenea, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond privind încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei, luând în considerare complexitatea cauzei, efortul depus de avocat pentru intentarea procesului și pledarea în fața instanței, precum și numărul ședințelor de judecată.

La 28 ianuarie 2023, avocatul Eugeniu Musteață în interesele Elenei Melentiev a depus în temeiul art. 250 alin. (1) lit. a), c) din Codul de procedură civilă, cerere cu privire la emiterea unei decizii suplimentare, prin care să fie dispusă încasare din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3000 lei, suportate la judecarea cauzei în ordine de apel.

Prin decizia suplimentară din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea avocatului Eugeniu Musteață în interesele Elenei Melentiev și s-a

încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Elenei Melentiev suma de 500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, a fost respinsă cererea Elenei Melentiev de încasare a cheltuielilor de asistență juridică.

La 26 ianuarie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la 02 martie 2023 a depus motivarea recursului, solicitând casarea deciziei din 25 ianuarie 2023 și a deciziei suplimentare din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii depuse de Elena Melentiev.

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat interpretarea eronată a normelor de drept material.

Recurentul consideră eronate concluziile instanțelor ierarhic inferioare privind temeinicia pretențiilor intimitei și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i stabili reclamantei pensia pentru vechime în muncă, or, potrivit calculului vechimii în serviciu eliberat de instituția de forță, Penitenciarul nr. 16-Pruncul, neîntemeiat și eronat a inclus în calculul vechimii în muncă, următoarele perioade: 18 mai 2004 – 09 ianuarie 2007, 09 ianuarie 2007 – 28 august 2009.

În opinia recurentului, Melentiev Elena nu întrunește vechimea necesară în serviciu pentru stabilirea pensiei în condițiile Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, vechimea necesară fiind de 25 ani.

De asemenea, consideră neîntemeiată decizia din 25 ianuarie 2023 cât și decizia suplimentară din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, având în vedere faptul că Elena Melentiev nu a demonstrat la solicitarea cheltuielilor de judecată, aportul real al avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru acordarea asistenței juridice, faptul în ce măsură munca avocatului, în cauza respectivă, i-a limitat capacitatea de a lucra în alte dosare, natura și durata relației dintre avocat și client.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 25 ianuarie 2023, dispozitivul deciziei fiind notificat recurentului, prin intermediul poștei electronice, la data de 26 ianuarie 2023 (f.d.108).

Totodată, decizia motivată din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată părților, prin intermediul poștei electronice, la data de 31 ianuarie 2023 (f.d.117).

Decizia suplimentară din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată părților, prin intermediul poștei electronice, la data de 06 februarie 2023 (f.d.125).

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 03 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatei Elena Melentiev și a avocatului acesteia Eugeniu Musteață copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței.

Prin referința depusă la 03 martie 2023, avocatul Eugeniu Musteață în interesele Elenei Melentiev a solicitat respingerea recursului depus de Casa națională de Asigurări Sociale, cu menținerea deciziei din 25 ianuarie 2023 și a deciziei suplimentare din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin.(2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că, admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de

admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, cererea de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, este inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. art.230, 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron